

Aukštųjų mokyklų studijų programų išorinio vertinimo išvadų viešinimo apžvalga

2013 m. liepos – lapkričio mėn. Studijų kokybės vertinimo centras (toliau – Centras) rinko informaciją, kaip aukštosios mokyklos viešina savo studijų programų išorinio kokybės vertinimo ir akreditavimo rezultatus. Renkant šiuos duomenis buvo peržiūrėti visų aukštųjų mokyklų internetiniai tinklalapiai, taip pat išsiųsti užklausimai, prašant nurodyti, kur ir kokiais būdais skelbiama informacija apie išorinio vertinimo išvadų viešinimą. Iš 45¹ aukštųjų mokyklų 12 į siųstą užklausą atsakė oficialiai, 14 – informaciją pateikė kitais būdais (elektroniniu paštu arba telefonu), likusios aukštosios mokyklos neatsakė. 2011 m. Centras rinko analogišką informaciją apie 45 aukštųjų mokyklų išorinio vertinimo išvadų viešinimą. Žemiau pateiktoje apžvalgoje pristatoma, kaip keitėsi išorinio vertinimo rezultatų viešinimas per pastaruosius kelerius metus bei kaip ši informacija pateikiama šiandien.

Mokslo ir studijų įstatymas (Žin., 2009, Nr. 54-2140) nurodo, kad aukštoji mokykla privalo informuoti steigėjus, juridinio asmens dalyvius ir visuomenę apie savo studijų programų išorinio kokybės įvertinimo ir akreditavimo rezultatus. Studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašas (Žin., 2009, Nr. 96-4083; 2011, Nr. 100-4702) taip pat numato, jog aukštoji mokykla, filialas privalo per 10 dienų nuo įvertinimo rezultatų gavimo interneto tinklapyje ar kitais tinkamais būdais informuoti apie Centro ar kitos aukštojo mokslo kokybės vertinimo agentūros, įtrauktos į Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo agentūrų registrą, pateiktus studijų programos išorinio kokybės vertinimo rezultatus (paviešinti vertinamąją išvadą arba jų santrauką su rekomendacijomis) ir sprendimą dėl studijų programos akreditavimo. Aukštosios mokyklos turi nuolat skelbti naujausią tikslią ir nešališką kiekybinę bei kokybinę informaciją apie vykdomas studijų programas, teigiama ir Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo nuostatose ir gairėse (angl. *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*).

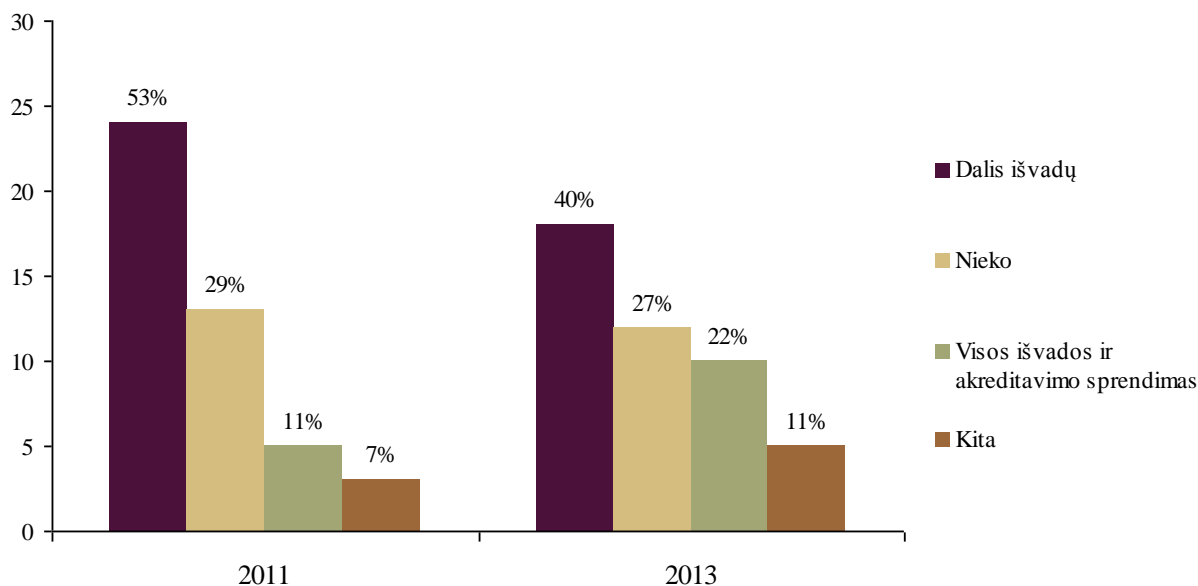
Iš Centro surinktos informacijos matyti, jog ne visos aukštosios mokyklos laikosi šių nuostatų ir viešai skelbia studijų programų išorinio vertinimo rezultatus. Išnagrinėjus tyrimo metu surinktus duomenis paaiškėjo, kad 2013 m. 12 aukštųjų mokyklų savo internetiniuose tinklapiuose neviešino jokios informacijos apie išorinio vertinimo rezultatus. Dalinai vertinimo rezultatus viešina 18 aukštųjų mokyklų, t.y. arba skelbia tik dalį išvadų (pvz. lentelę su balais ar rekomendacijas), arba pateikia tik informaciją apie studijų programų akreditavimo laikotarpį. Penkios aukštosios mokyklos skelbia kitą informaciją, kaip pavyzdžiui vykdomų studijų programų išorinio vertinimo planą ar pažymą dėl vykdomų studijų programų išorinio įvertinimo. Neretai šių aukštųjų mokyklų svetainėse galima rasti ir nuorodų į Centro tinklalapį arba straipsnių bei informacinių pranešimų apie įvykusius vertinimus. 2013 m. dvigubai daugiau nei prieš dvejus metus, t.y. 10 aukštųjų mokyklų (Aleksandro Stulginskio universitetas, Lietuvos muzikos ir teatro akademija, Šiaulių universitetas, Vilniaus dailės akademija, Vytauto Didžiojo universitetas, Kauno kolegija, Šiaulių valstybinė kolegija, Tarptautinė teisės ir verslo aukštoji mokykla, Vilniaus kolegija ir Žemaitijos kolegija) paviešino ir vertinamąsias išvadas arba jų santrauką su rekomendacijomis bei sprendimą dėl akreditavimo. Tarp aukštųjų mokyklų, kurių vertinimo rezultatai lengvai prieinami ir aiškiai pateikti, galima būtų paminėti Aleksandro Stulginskio universitetą (toliau – ASU), Šiaulių universitetą (toliau – ŠU) ir Šiaulių valstybinę kolegiją (toliau – ŠVK). Išorinio vertinimo išvados bei akreditavimo terminai šių aukštųjų mokyklų tinklalapiuose randami pagrindiniame puslapyje pasirinkus skiltį „Studijos“ ir „Studijų kokybės užtikrinimas“ (ASU) ar „Studijų kokybė“ (ŠU, ŠVK). Be jau minėtos informacijos, šios aukštosios mokyklos taip pat viešina vidinės studijų kokybės užtikrinimo sistemos aprašą, pateikia grįžtamojo ryšio rezultatus, išorinio vertinimo planą,

¹ Nors pagal Studijų programų ir aukštųjų mokyklų registro duomenis Lietuvoje oficialiai įregistruotos 47 aukštosios mokyklos, tačiau 2 iš jų nepatenka į apžvalgą, nes nustojo vykdyti savo veiklą, todėl analizuojami 45 aukštųjų mokyklų duomenys.

naujai įregistruotų studijų programų sąrašą bei darbuotojams, studentams ir stojantiejiems naudingus dokumentus.

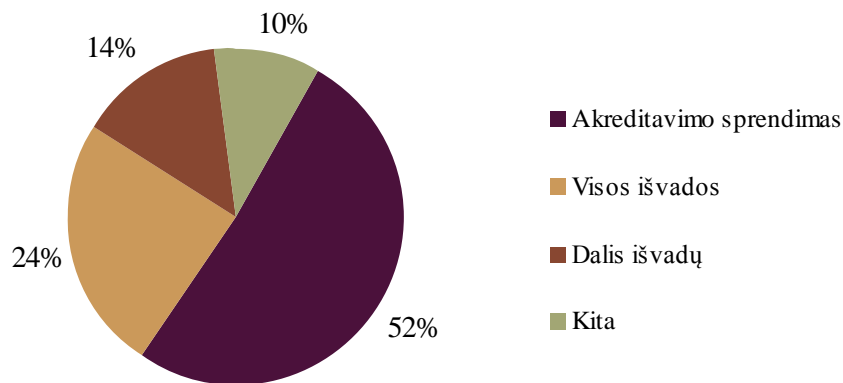
Pastebėta, jog po užklauso išsiuntimo, didžioji dalis aukštųjų mokyklų atnaujino informaciją apie vertinimo rezultatų viešinimą savo internetinėse svetainėse, kitos įdėjo daugiau informacijos nei skelbė prieš tai arba pradėjo skelbti vertinimo rezultatus nors prieš tai jokios informacijos studijų kokybės užtikrinimo tema neteikė. Iš visų analizuotų 45 aukštųjų mokyklų tik 7 nesureagavo į užklauso ir iki šiol neviešina jokios informacijos apie studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo rezultatus, dar 5 atsakė į užklauso, tačiau įdėtos arba tik neveikiančios nuorodos, arba trumpas pranešimas apie vertintas studijų programas naujienų skiltyje.

2011 m. situacija dėl vertinimo rezultatų viešinimo buvo gana panaši. Išnagrinėjus aukštųjų mokyklų pateiktą informaciją bei atlikus jų tinklalapių analizę paaiškėjo, kad prieš dvejus metus 13 aukštųjų mokyklų neskelbė jokios informacijos savo interneto svetainėse, 23 aukštosios mokyklos viešai skelbė tik sprendimą dėl studijų programos akreditavimo, 1 aukštoji mokykla – dalį išvadų, t.y. kiekvienos vertinamosios srities (jų yra 6) įvertinimą balais, 3 aukštosios mokyklos kitą informaciją, susijusią su vertinimu, ir tik 5 aukštosios mokyklos skelbė visą vertinimo išvadų tekstą.

Aukštųjų mokyklų studijų programų išorinio vertinimo išvadų viešinimas 2011 ir 2013 m.

Viešindamos vertinimo rezultatus aukštosios mokyklos paprastai informaciją pateikia keliais būdais: skelbia išvadą, akreditavimo įsakymus, studijų programų planą, informacines žinutes apie įvykusį vertinimą ir pan. Išanalizavus aukštųjų mokyklų tinklalapius galima daryti išvadą, jog dažniausiai aukštosios mokyklos skelbia akreditavimo sprendimus (tokia informacija rasta 25 aukštųjų mokyklų tinklalapiuose). Visos vertinimo išvados arba jų santrauka su rekomendacijomis buvo rasta 12 aukštųjų mokyklų interneto svetainėse. 7 aukštosios mokyklos viešina dalį išvadų, t.y. lentelę su balais arba tik rekomendacijas ir dar 5 aukštųjų mokyklų tinklalapiuose skelbiama kita informacija (pateikiamos nuorodos į Centro tinklalapį arba straipsniai apie įvykusius vizitus).

Aukštųjų mokyklų studijų programų išorinio vertinimo rezultatų viešinimas pagal viešinimo būdą (2013 m. liepos – lapkričio mėn.)

Kai kurių aukštųjų mokyklų internetiniuose puslapiuose sunku rasti reikiamą informaciją apie įvertinimo rezultatus, nes ji patalpinta naujienų skiltyje arba ne visada lengvai prieinama, o kartais ir visiškai nepasiekiamo (įdėtos neveikiančios nuorodos arba informacija vis dar ruošiama). Dalis aukštųjų mokyklų, atsakiusios į Centro siūstą užklausą, tikino, jog su vertinimo išvadomis visi norintys gali susipažinti katedrose.

Pažymėtina, kad kiekviena aukštoji mokykla turi teisę pati nuspręsti, kur ir kokia forma bus pateikta informacija apie įvertinimo rezultatus, tačiau ši informacija turėtų būti lengvai prieinama ir suprantama. Dažniausiai aukštosios mokyklos studijų programų išorinio vertinimo rezultatus skelbia tokiose skiltyse kaip „Studijos“, „Studijų kokybė“, „Studijų kokybės užtikrinimas“, „Studijų programų vertinimas ir akreditavimas“, „Studijų programos“, „Akreditacijos“, „Studijų programų išorinio vertinimo rezultatai“, „Kokybė“ ir naujienų skiltyje. Aukštosioms mokykloms rekomenduojama viešai skelbti išorinio kokybės įvertinimo rezultatus savo internetiniuose tinklalapiuose, kad visi norintieji galėtų lengvai su jomis susipažinti. Aukštosioms mokykloms taip pat siūloma savo internetinėse svetainėse viešinti informaciją apie įvertinimo rezultatus tokiose skiltyse kaip studijų kokybės užtikrinimas, studijų kokybė ar išorinis kokybės vertinimas, o ne tik naujienų skiltyje. Reikėtų taip pat užtikrinti, kad informacija būtų nuolat atnaujinama, įdėtos nuorodos veiktų. Dėmesys turėtų būti skiriamas studijų programų išorinio vertinimo, akreditavimo terminų ir kitiems paaiškinimams bei informacijai apie vykdomų studijų programų akreditavimo trukmę.